

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Bc. Jan Katzer

Název práce: Skotská vazalita a její podoby v dobových rituálech

Jméno oponenta práce: Mgr. Jan Malý, Ph.D.

1. Heuristika (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

1.1 Hodnocení použité literatury a pramenů	1
1.2 Úplnost použitých zdrojů z hlediska současného stavu bádání	1

Stručné hodnocení:

Student využil při zpracování diplomové práce široké palety zejména narativních pramenů anglické, skotské i kontinentální provenience, stejně jako relevantní prameny diplomatické povahy. Použité prameny představují zcela vyhovující reprezentativní vzorek a k jejich výběru v zásadě nemám žádné výhrady. Stejně tak bylo využito i literatury, vzhledem k povaze práce zejména anglickojazyčné, a to jak starších, tak nedávných studií. Předložený seznam použité literatury považuji za zcela dostačující potřebám tohoto typu práce.

2. Řešení problému (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

2.1 Volba cíle práce odpovídá zadání	1
2.2 Cíl z hlediska metodologie oboru je zvolen relevantně	1

Stručné hodnocení:

Kolega Katzer si pro svoji diplomovou práci zvolil poměrně zajímavé téma vztahu dvou středověkých království, Anglie a Skotska, na základě vývoje vazality. Je vcelku

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

pochopitelné, že v české historiografii je toto téma zpracováno zcela marginálně. V ostrovní historiografii dlouho přetrvávala praxe, kdy se psaly zejména dějiny Anglie a ostatní útvary na Britských ostrovech stály poněkud v pozadí, což se současná historiografie snaží alespoň zčásti napravit psaním „britských“ středověkých dějin (Carpenter, *Struggle for Mastery*). Proto je i z tohoto hlediska téma práce zvoleno s přihlédnutím k tomuto faktu a zcela odpovídá vytyčenému cíli, kolega Katzer se se současnou i starší historiografií vyrovnává nejen v úvodu ale i v dalších kapitolách práce. Zvolená metoda analýzy a vzájemné komparace především narativních pramenů je vzhledem ke specifikám tématu zvolena zcela adekvátně a nabízí možnost dobrého vhledu do vývoje vztahu mezi Anglií a Skotskem pohledem vytvářené narativní tradice. Oceňuji, že si je kolega Katzer vědom i úskalí výzkumu zvoleného tématu, se kterými se vyrovnává v úvodu.

3. Hodnocení struktury práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

3.1 Je struktura práce logická	1
3.2 Odpovídá struktura práce metodologii a metodám deklarovaným v úvodu práce	1

Stručné hodnocení:

Práce má logickou strukturu rozčleněnou do pěti kapitol, první je věnována zcela logicky představení literatury a dostupných pramenů, druhá pak obecnému úvodu do dějin raně středověkého Skotska. Další tři kapitoly a podkapitoly jsou řazeny chronologicky podle konkrétních událostí, nebo v případě, že se nejednalo o solitérní záležitost, podle jednotlivých osobností skotských králů, kteří přicházeli do užšího kontaktu se svými anglickými protějšky v době vlády anglosaských panovníků a králů z Dánska (10. století – 1066), následně normanské dynastie a krále Štěpána (1066–1154) a konečně anjouovské (plantagenetské) dynastie. Vzhledem ke stanoveným cílům a zvolené metodě práce považuji toto členění za

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

zcela odpovídající potřebám této práce. Volba chronologického řazení je přehledná a čtenář nemá větší problém se orientovat.

4. Hodnocení kvality textu práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

4.1 Analýza pramenů a literatury	1
4.2 Interpretace pramenů a literatury v jejich vzájemných souvislostech	1

Stručné hodnocení:

Práce kolegy Katzera je založena zejména na pečlivé a hloubkové analýze pramenů, zejména narativních, ale i dalších. Oceňuji zejména důkladný rozbor zmínek o vzájemných interakcích anglických a skotských králů včetně jazykové povahy těchto zpráv a vlastní logické závěry, založené na komparaci pramenů a jejich interpretaci, podložené studiem literatury. Vysoce v rámci této práce hodnotím zejména správné hodnocení kolegy Katzera, že autoři narativních pramenů často posouvali významy událostí, které popisují podle platného úzu své doby a ať už vědomě, nebo mimoděk tak zkreslovali realitu a vytvářeli zcela nové narativy. Kolega Katzer využívá velmi dobré znalosti pramenů jak anglické, tak skotské provenience a dokáže je vhodně konfrontovat se závěry dosavadního bádání, se kterým dokáže vhodně polemizovat a navrhnout vlastní hypotézy a interpretace. Oceňuji především práci s originálními texty anglosaské kroniky, kterou kolega Katzer porovnává s mladšími anglonormanskými prameny a dokládá tak, jakým způsobem docházelo k významovým posunům v těchto textech nejen na základě znalostí reálií konkrétních autorů, ale také z hlediska jazykového. K pramenům bude směřovat také jedna z mých otázek k obhajobě.

5. Kvalita zpracování (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

5.1 Stylistika a pravopis	2
---------------------------	---

Ústav světových dějin

5.2 Použitá terminologie	2
--------------------------	---

Stručné hodnocení:

Kvalitu práce z obsahového hlediska mírně kalí přítomnost některých pravopisných a terminologických nedostatků. Práce obsahuje řadu více či méně závažných překlepů, což je na jednu stranu vzhledem k jejímu rozsahu vcelku pochopitelné, na druhou stranu se jedná o rušivý prvek. Některé chyby se pravidelně opakují (např. Walles, správně Wales, Geralt z Walesu, správně Gerald z Walesu,...). Bohužel se v práci vyskytují i terminologické nedostatky, i když ne v takovém množství, aby měly fatální vliv na celkovou podobu práce. Panovníky zhruba od 2. poloviny 10. století můžeme již s klidem nazývat anglickými, nikoliv anglosaskými králi, poněkud nepatřičně pak toto označení působí zejména u krále Knuta, který pocházel z Dánska. Na str. 79 se kolega přepsal ve jméno francského krále, když ho nazval Karlem IV. (který vládl ve 14. století a byl posledním králem z přímé linie Kapetovců), ačkoliv správně by se mělo jednat o Ludvíka IV. Zámorského. Také bych asi volil spíše označení západofrancký než francouzský. Za překlepy pak považuji také chyby v datacích (na str. 132 rok 1056, správně má být 1057; na str. 181 rok 1134, správně má být 1135), nebo chybné označení skotského krále, vládnoucího na počátku 12. století jako Alexandra II. (správně má být Alexandr I.) v názvu příslušné kapitoly. Za terminologický nedostatek také považuji označení normanský vévoda, vhodnější je ve vztahu k vévodství v severní Francii používat označení normandský vévoda (vévoda z Normandie), *normanský* je obecnější pojem, který označuje řadu osob z různých politických celků (Normané byli ve stejné době i na Sicílii, také to byli normanští vévodové, nikoliv však normandští). Také bych asi v případě nástupu Jindřicha III. na trůn nehovořil o volbě (str. 264), Jindřich byl za podpory Viléma Marshala a papežského legáta Gualy přijat tou částí baronů, kteří buď zůstali věrní králi Janovi, nebo se po jeho smrti hned přiklonili na stranu Jindřicha, těmi byl stále považován za legitimního dědice trůnu a nebylo třeba volby, stejně jako Ludvík nebyl zvolen, ale povolán.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

6. Celkové hodnocení v rozsahu nejméně 500 znaků:

Kolega Katzer si pro svojí diplomovou práci vybral zajímavé téma, které se mu podařilo zpracovat velmi kvalitně. Je třeba především vyzdvihnout velmi pečlivou a kvalitní práci s dobovými prameny a to i těmi, které jsou z hlediska jazyka velmi komplikované. Práce má přehlednou strukturu, postihuje poměrně dlouhé období od 10. až do druhé poloviny 13. století, ale zachovává si provázanost a kontinuitu jednotlivých kapitol. Diplomant se nebrání vlastním interpretacím pramenů a polemikám se současným bádáním a nabízí logické a opodstatněné závěry. Práce obsahuje minimum faktických omylů (Ema z Normandie byla prarčetou Viléma Dobyvatele, nikoliv jeho sestrou – str. 133, pozn. 395; drobná nepřesnost na str. 27 týkající se generace kronikářů za anjouovské vlády, k oživení kronikářské tradice dochází spíše až od 60. let 12. století s Ralphem z Diceta nebo Rogerem Howdenem, nikoliv hned v roce 1154, naopak pro toto první období je prakticky jediným komplexním pramenem kronika Roberta z Torigni; na str. 255 datace vydání Magny Charty do července, správně ve dnech 15. – 19. června). I přes zmíněné nedostatky (zejména překlepy a někdy ne zcela přesnou terminologii) se dle mého názoru jedná o velmi kvalitní práci, která přináší zajímavé závěry a nabízí prostor pro případné další bádání. Text splňuje formální požadavky na diplomovou práci, je originální studií a prokazuje diplomantovu dobrou znalost pramenů a literatury a schopnost s nimi pracovat. Proto ji rozhodně doporučuji k obhajobě.

7. Otázky a připomínky k obhajobě:

- 1) Na str. 92 se hovoří o korunovaci z roku 973 – nemohlo se jednat spíše než o korunovaci o tzv. nošení koruny tak, jak to často dělali i angličtí králové?**
- 2) Můžete srovnat přístup anglických králů ke králům Skotska s vlastní situací anglického krále ve vztahu ke králům Francie v období po roce 1066 a zejména pak po roce 1154?**
- 3) Existují nějaké hmotné doklady podoby vztahu mezi anglickým a skotským králem, např. iluminace nebo jiná umělecká díla, která by některý ze aktů zobrazovala?**

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

4) Dá se pohled na anglo-skotský vztah v období 10. - 1. poloviny 12. století nějak postihnout v kronikách Ralpa z Diceta (*Abbreviationes Chronicorum*) a Rogera z Howdenu (*Chronica*), případně období normanské v kronice Viléma z Newburghu?

Navržená známka: výborně

Datum: 4. června 2024

Podpis: